

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 32 hallituksen esityksestä laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 28 päivänä syyskuuta 1993 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 170 laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

Valiokunta on tässä yhteydessä ottanut myös käsiteltäväksi eduskunnan 13 päivänä maaliskuuta 1991 valiokuntaan lähettämät ed. Kalevi Mattilan ym. toivomusaloitteen n:o 1160/1991 vp sotaveteraanien puolisoiden kuntoutuksen järjestämisestä ja ed. Vistbackan ym. toivomusaloitteen n:o 1415/1991 vp määrärahasta sotainvalidien ja -veteraanien puolisoiden kuntoutukseen sekä eduskunnan 14 päivänä huhtikuuta 1992 valiokuntaan lähettämän ed. Vistbackan ym. toivomusaloitteen n:o 305/1992 vp määrärahasta sotainvalidien ja -veteraanien kuntoutukseen.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Riitta Kuusisto ja ylitarkastaja Tyyne Martikainen sosiaali- ja terveysministeriöstä, osastopäällikkö Jouko Himanen tapaturmavirastosta, osastopäällikkö Jouko Waal kansaneläkelaitoksesta, erityisasiantuntija Sirkka-Liisa Karhunen Suomen Kuntaliitosta, toiminnanjohtaja Esko Kosunen Suomen Sotaveteraaniliitosta, toiminnanjohtaja Reino Toivio Rintamamiesveteraanien Liitosta, pääsihteeri Juhani Saari Sotainvalidien Veljesliitosta, toiminnanjohtaja Laine-Maire Kyöstiä Rintamanaisten Liitosta, johtaja Markku Ruohonen Raha-automaattiyhdistyksestä, pääsihteeri Jouko Vasama Sosiaali- ja terveysjärjestöjen Yhteisjärjestöstä sekä hallituksen jäsen Olavi Oikarainen Hoito- ja kuntoutuslaitosten Liitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettua lakia muutettavaksi siten, että kuntoutukseen voisi osallistua myös veteraanin aviopuoliso. Palvelujen tuottajien hyväksymistä koskevasta järjestelmästä luovutaan ja palvelujen tuottamiseen oikeutettujen piiriä laajennetaan. Yksityisille toi-

mintayksiköille valtion varoista suoritettavien korvausten määräytymistä muutettaisiin siten, että ohje korvausten määrittelyn perusteista poistetaan. Tapaturmavirasto vahvistaa korvaukset vapaan kilpailun pohjalta. Avokuntoutuspalvelut kilpailuttaisivat kunnat. Lakia ehdotetaan lisäksi väliaikaisesti muutettavaksi siten, että Raha-automaattiyhdistyksen tuottoa voidaan käyttää rintamaveteraanien kuntoutukseen vuonna 1994.

Esitys liittyy valtion vuoden 1994 talousarvioesitykseen. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta. Rahoitusjärjestelmän väliaikaista muuttamista koskeva säännös olisi voimassa vuoden 1994.

Toivomusaloitteessa n:o 1160/1991 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin rintamaveteraanien puolisoiden kuntoutustoiminnan edelleen kehittämiseksi.

Toivomusaloitteessa n:o 1415/1991 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi valtion vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen riittävät määrärahat kuntoutusmahdollisuuksien turvaamiseksi kaikille halukkaille sotainvalidien ja -veteraanien puolisoille vähintään kerran vuodessa.

Toivomusaloitteessa n:o 305/1992 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi valtion talousarvioesitykseen riittävät määrärahat kuntoutusmahdollisuuden turvaamiseksi kaikille halukkaille sotainvalidien ja -veteraanien puolisoille vähintään kerran vuodessa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää perusteltuna mahdollisuutta jakaa kuntoutusjakso puolison kanssa veteraanin niin halutessa. Myös toiminnan tehostamista merkitsevät ehdotukset parantavat periaatteessa rintamaveteraanien asemaa.

Esityksessä ehdotetaan taloudelliseen tilanteeseen viitaten, että Raha-automaattiyhdistyksen tuottoa ohjataan runsaat 100 miljoonaa markkaa lain väliaikaisella muutoksella vuonna

1994 tapaturmavirastolle käytettäväksi rintamaveteraanien kuntoutukseen. Valiokunnan käsityksen mukaan rahoitustilanne perusteleee tällä hetkellä Raha-automaattiyhdistyksen tuoton tällaisen väliaikaisen käytön.

Valiokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö valtion menoja vähentäviin kohteisiin päättyy vuoteen 1995 ja sen jälkeen valtion talousarvioon palautetaan määrärahat. Veteraanikuntoutus on hoidettava kokonaisuudessaan valtion varoin.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen, Kempainen, Kuit-

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esityksiä tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Edelleen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 1160 ja 1415/1991 vp sekä 305/1992 vp hylättäisiin.

Vastalause

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Raha-automaattiyhdistyksen tuottoa voidaan käyttää rintamaveteraanien kuntoutukseen vuonna 1994. Esitys merkitsee 101,4 miljoonan markan eli miltei 10 prosentin ohjaamista Raha-automaattiyhdistyksen tavallisesta, järjestöille suunnatusta avustuksesta valtion lakisääteisten menojen kattamiseen. Emme voi pitää esitystä tarkoituksenmukaisena, koska Raha-automaattiyhdistyksen tuoton ohjaaminen valtion rahoitettaviksi kuuluvien lakisääteisten toimintojen rahoittamiseen on kyseenalaista ja koska Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamien yleishyödyllisten yhdistysten talous kärsii esityksen vuoksi huomattavasti. Lakisääteiset kuntoutusmenot tulee kattaa valtion talousarviossa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

تين, Muttilainen, Nordman, Perho-Santala, Puisto ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsenet Koistinen (osittain), Saari ja Vehkaoja.

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi että 5 §:n 1 momentti ja voimaantulosäännös hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

5 §

Kuntoutuksesta sekä siihen liittyneestä ylläpidosta aiheutuneet tarpeelliset kustannukset korvataan valtion vuotuisen talousarvioon tarkoitusta varten varatun määrärahan rajoissa. (Poist.)

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

(2 mom. poist.)

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnön 3 mom.)

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1993

Ulla Anttila
Marjatta Vehkaoja

Virpa Puisto
Jouko Skinnari

Kyllikki Muttilainen
Marjatta Stenius-Kaukonen